

Chanukka 5776

A mai régiék még emlékezhetnek rá, amikor a fény ünnepe előtt egy chanukiját és minimum 44 gyertyát kellett biztosítani az ünnep megtartásához. Ez ma is érvényes, csak most már azoknak az életét is kell biztosítani, akik meggyújtják a gyertyákat, és a közönségét is.

Nagykőrös

Zsúfolásig megtelt a hitközség díszterme, ahol a régi szokásoknak megfelelően halvacsora előzte meg az első lángok fellobbanását.

Feldmájer Péter, a Mazsihisz Közép-Magyarországi Területi Csoportjának elnöke köszöntötte a díszvendégeket, Joshua Arens düsseldorfi főrabbit, Ács Tamás BZSH-elnököt, Berman Dávidot, a szolnoki, Feldmájer Sándort, a nagykőrösi és Raáb Andrást, a kiskunhalasi hitközség elnökét, valamint mindazokat, akik a hosszú utazást sem sajnálták, hogy részt vehessenek a meleg hangulatú ünnepeken.

A jelenlévők hangos tapsal köszöntötték a hagyományos hallevest készítő Atlasz Agnést és Botka Erzsébetet, a barchesz alkotóját, Alba Mesulamét, a nőcsoport tagjait.

Ezt követően a közösség átvonult a zsinagógába, ahol a mincha és a Máoz cur után Róna Tamás vezető rabbi ünnepi drósját hallgatták meg a hívek.

A rabbi köszönetet mondott a Lauder távoktatási programját vezető Balázs Gábornak, aki kartársával együtt többek között részt vesz a Duna-Tisza köze zsidó ifjúságának tanításában is.

Balázs Gábor felidézte, hogy milyen fontos a távoktatás, a virtuális iskola. Méltatta Róna Tamás és tanítványai kiemelkedő teljesítményét a felmérő tesztek során, akik ezzel is bizonyították, hogy ha a tanulóknak elkötelezett tanáruk van és szorgalmasak, akkor izolált körülmények között is nagyszerű előmenetelt érhetnek el.

A zsinagógai ünnepeket a talmud-tóra növendékeinek műsora zárta.

A fellépők – Bugya Kamilla és Emese, Dajka János és Szűra, Kelemen Lóránt, Natasa és Tamara, Radák Gábor, Ritter Rebeka és Szegő Hanna – produkcióit dübörgő tapsal jutalmazta a hálás közönség, de még ennél is többet jelentett, hogy a legifjabb korosztály, az 1-6 évesek, a fellépők köré gyűlve csillogó szemmel csodálták „a nagyok” ügyességét. A dalok, a szavak, a zenei művek forrósággal töltötték el a zsinagógát megöltöt, a chanukkagyertya fényének búvókörébe merült felnőttek szívét.

Kocsis Abigél

Salgótarján

Több mint félszázan vettek részt az ez alkalomra elegánsan feldíszített Tarján vendéglőben a hitközség által rendezett ünnepeken. A kis közösség helyi tagjain kívül Pásztórol és Budapestrol is sokan eljöttek. Tóth Klára elnök köszöntötte a megjelenteket. A gyertyagyújtás liturgiáját Keszler Árpád alelnök és a Budapestrol érkezett Darvas György végezte. A Máoz cur elhangzását követően Tóth Sándor, az ORZSE oktatója szövege a chanukkai fények jelentőségéről, majd pedig bemutatva Kozma György vándorkántort, az ismert író, aki ünnepi gondolatait osztotta meg a közönséggel, amely élénk érdeklődéssel kísérte az előadást. Ezután a gyermekek, Stahl

Royi és Omri, Tóth Rafael és Jonatán közös éneklése következett. Különösen nagy sikert aratott Stahl Royi versmondása.

A hangversenyen fellépő művészeket ugyancsak Tóth Sándor ajánlotta a jelenlévők figyelmébe, köztük Cser Erzsébet magánénekest, akinek több CD-je jelent meg, és rengeteg kül- és belföldi szerepléssel büszkélkedhet, Tóthné Horváth Alexandrát, aki a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen szerzett gondokaművészeti diplomát, s vonósnyegyesével rendszeresen koncertezik, valamint Tóth-Takács Juditot, aki diplomáit a győri Zeneművészeti Főiskolán, majd a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen szerezte, ahol doktori disszertációját is megvédte, jelenleg pedig az ORZSE-n tanít. A koncerten csellón és zongorán is közismert dallamok hangzottak fel.

Ezután ismét gyermekfellépők következtek, Bella Hanna és Bella Bence modern táncokat adtak elő. Az ebéd és a fánk elfogyasztása után az ünneplők még hosszú ideig együtt maradtak, s a baráti beszélgetések során alig vettek tudomást az idő múlásáról.

Bódi Tóth Elemér

Zugló

A nagy érdeklődésre való tekintettel két ünnepeket is tartottak. Az első napon a csodálatos fényárban úszó kultúrteremben Gerő Péter elnök üdvözölte a közönséget, majd Kardos László kántor, valamint Koltai Róbert színművész gyújtották meg a gyertyákat. Kardos Péter főrabbi ünnepeltetését követően Koltai Róbert Darvas Ferenc zongorakíséretével óriási sikert aratott. Amikor elfogytak a fánkok, Fenyő Fruzsina dzsesszenekes – akit Fenyves Márk kísért gitáron – részben a műfaj természetéből, részben héber dalokból álló műsorról gyönyörködött a hallgatóság. Ezután az érdeklődők megtekinthették a körzet által meghirdetett gyermekrajzverseny győzteseinek munkáit, akik közül ezúttal Krauth Eszter (Lauder-iskola) vehette át a jól megérdemelt jutalmat.

Zugló: Kardos László kántor, Kardos Péter főrabbi és Koltai Róbert Jászai Mari-díjas, érdemes művész

A hatodik nap beköszöntekor az istentisztelet után a Scheiber-iskola harmadikosai chanukkai műsorról kedveskedtek a zsinagóga látogatóinak, s közülük a rajzverseny helyezettjei ekkor vehették át az őket megillető díjakat.

Hunyadi téri és Scheiber-körzet

A Terézvárosi Önkormányzat nemes gesztusának köszönhetően a Hunyadi téri és az ORZSE-(Scheiber-) körzet közös chanukkáit a Közösségi Ház színháztermében tartották.

A kétszáz fős helyiséget plusz ülőhellyel bővítették, ennek ellenére voltak állni kényserülők – összesen mintegy négyszázán voltak kíván-

csiak az első napi szertartásra és a programra.

Fináli Gábor h. rabbi köszöntötte a vendégeket – köztük Ács Tamást, a BZSH igazgatóját –, majd meggyújtotta a gyertyákat, elhangzottak a ha-

Hunyadi: végeleáthatatlan tömeg

(Kinnet fotó)

gyományos áldások. A Máoz curt Zucker Immanuel kántor énekelte. A h. rabbi az egész program során konferálva, számos, ünneppel kapcsolatos összefüggést, tanítást is mondott.

Ünnepméltatást Darvas István rabbi tartott. Többek között beszélt arról, hogy chanukka legfontosabb tanításainak egyike lehet 5776-ban az a mondat, amit a nyolc nap során betoldás-ként mondunk a főimádságban, illetve az asztali áldásban. A mondat így szól: „mászártá gaborim bejad hálásim”, vagyis gyengék kezébe adtal vitézeket, ami kifejezi a makkabeusok győzelmének jelentőségét, hogy Isten segítségével képesek voltak a jóval erősebb görögök felett győzelmet aratni. E győzelemnek nem csupán a történelmi emlékezet és az ünnep miatt lehet jelentősége, békésebb időkben, külső ellenség nélkül is fontossá válhat, ha felidézük, hogy mi volt a legfontosabb előfeltétele. Egy szóval kifejezve: az összefogás. A rabbi így folytatta: Matitjáhu és fiaai egységet teremtettek a zsidó nép

A nagyszínpadot néhány percre felnöttek vették át: Garai Róbert és Szabó Endre előadóművészek. Vidám műsorukban elhangzott Tabi László

Jeruzsálem

két vidám humoreszkje és egy klaszszikus Hacsek és Sajó jelenet.

Rév Kata, a Lauder tanára, az ORZSE talmud-tóra oktatója és tanítványai tapsokat és derűt kiváltó meséjének címe „Három ajándék chanukkára” volt. Négyévestől tizenöt évesig állt fel a kis csapat, és dicsőretükre legyen mondva, a tanulság, miszerint nem mindig az képvisel értéket, ami pénzbe kerül, tökéletesen átsugárzott.

rendás Péter gitárja kíséretével zsidó és világi dalokat énekel, melyeket nagy tapsal fogadtak. Végül a résztvevőket frissen sült fánkkal kínálták meg. Goldmann Tamás elnök minden kisgyermeket megajándékozott.

Ismerősei és tisztelői szomorúan fogadták az ünnepeket közben érkező hírt, hogy hittestvérünk, Mezei Imre, életének 90. évében elhunyt.

Emlékét megőrizzük!

Mitzki Ervin

Tel-Aviv

VALLÁSI ROVAT

Sovávim heteiben a tökéletességre törekszünk

A zsidó naptárban rövidesen megkezdődött az időszak neve „sovávim”, ami az elkövetkező hetek kezdőbetűiből kiadódó betűszó: Smot, Váérá, Bo, Jitró, Mispátim. Meglepő módon ezek a betűk egy önmagában is értelmes szót adnak ki, ami egy híres próféciában szerepel: „Suvu báním sovávim”, azaz térjete meg, tévelygő fiak (Jirmijá 3:14). Emiatt ennek az időszaknak a központi motívuma a tesuvá, azaz a megtérés.

A héberül tudóknak azonban fel tűnhet egy szembeeső furcsaság: a mondatban szereplő suvu és sovávim szavak gyökbetűi megegyeznek, jelentésük azonban látszólag éppen ellentétes: a „suvu” megtérést, a „sovávim” lázadást, tévelygést jelent. Ráadásul az időszak éppen a negatívról kapta a nevét. Mi lehet ennek az oka? A másik kézenfekvő kérdés az, hogy mi lehet a köze ennek a megtérési időszaknak a tórából felolvasott hetiszakaszok tartalmához?

Ha továbbolvassuk az idézett próféta mondatot, talán kaphatunk erre egy ötletet: „térjete meg, tévelygő fiak, így szól az Örökkévaló, mert én az uratok leszek nektek, és veszlek titeket: egyet a városból és kettőt a családból, és elhozlak titeket Cionba. És adok nektek szívem szerinti pásztorokat, és pásztorolni fognak titeket tudásra és belátásra.” (Jirmijá 3:14-15) Vagyis az Örökkévaló felajánlja, hogy különleges egyéneket választ ki arra, hogy az Ő szent helyére,

Cionba kerüljenek, és az Ő bölcsességéből tanuljanak. Mai kontextusban ezt úgy lehetne megfogalmazni, hogy lesznek olyan fiatalok, akik érdemesek lesznek arra, hogy Jeruzsálembé kerüljenek, és a tórát tanulják. Ebbe az értelmezésbe az is belefér, hogy ők kapnak „pásztorokat”, azaz alkalmas tanítókat, de az is lehet, hogy ők maguk lesznek a „pásztorok”, akik az otthon maradtakhoz eljuttatják a szent tudást. Ez megmagyarázza azt a látszólagos matematikai paradoxont, hogy családonként kettő, de városként viszont csak egy emberről szól a prófécia (ami persze nehezen érthető, ha a városban legalább egy család van). Ha azonban azt is figyelembe vesszük, hogy egy család berendezkedése sokkal stabilabb és nehezebben mozgatható, akkor érthető, hogy legalább két családtagra van szükség ahhoz, hogy az egész családot közelebb hozhassák a zsidósághoz, míg egy város esetén, ahol nincsenek olyan erős kapcsolatok, akár egyetlen karizmatikus személyiség is el láthatja ezt a szerepet.

Miért fontos tudnunk azt, hogy pontosan hányan fognak visszatérni? Azért, mert ha mi magunk is szeretnénk belekerülni ebbe a körbe, akkor tudni szeretnénk, hogy milyen magasra „célozzunk”. Ha az Örökkévaló megígéri, hogy csaknem az egész népet visszatéríti, akkor ahhoz nem kell akkora energiabefektetés, mint ha azt üzeni, hogy csak a legjobbak jöhetnek. Az idézett prófécia ebből a szempontból különösen igényes, a maximalizmust várja el tőlünk, hogy váljunk az egy-két kiválasztott egyikévé.

Ez megmagyarázza a sovávim szóhoz kapcsolódó fenti kérdéseinket is. Az ilyenkor olvasott hetiszakaszok az egyiptomi rabszolgasággal kezdődnek, és a Szináj-hegyi tóraadásig tartanak. Az elején a mi népünk a legalacsonyabb szintű nép, alávett, megalázott szolganép. A történet végén pedig ezt olvashatjuk: „papok királysága, szent nép” (Mózes 2., 19:6). Ez a gyors átmenet arra tanít minket, hogy ne higgyünk a látszatnak, és ne azonosítsuk saját magunkat aktuális helyzetünkkel. Az, hogy pillanatnyilag nem érezzük magunkat a világ legnagyobb emberének, ne legyen akadály a szellemi-lelki továbbfejlődésünknek. Ahogy a Pirké Avot tanítja: „ne legyél gonosz saját magad számára” (2:18). Tehát az ilyenkor olvasott hetiszakaszok úgy kapcsolódnak a megtérési időszakhoz, hogy ezekből tanulhatunk meg egy fontos tanácsot erre az időre: ne azonosuljunk a pillanatnyi énünkkel, mert még megváltozhatunk, és egészen más, sokkal jobb emberré válhatunk.

A sovávim szó jelentése pedig lázadás, de a megtérés gyökbetűi is ugyanezek. A héber nyelvben az utolsó betű megduplázása gyakorító képző, így ha a „suvu” azt jelenti, hogy térjete meg, akkor a „sovávim” azt is jelenti, hogy „megtérgetők”. Akik csak úgy, ímmel-ámmal térnek meg – vagyis túlságosan alacsonyra helyezik a mércét. A Meszilát Jesárim 4. fejezetének elején részletesen ír arról, hogy miért fontos a maximalizmus a zsidó ember életében. Azt írja, hogy a megfelelően gondolkodó embereknek az első feladatuk, hogy ennek fontosságát tisztázzák magukban. Hogy a tökéletesség az egyetlen dolog, amire érdemes vágyaniuk, és minden apró hiányosság, amijük csak van, szinte fájdalmat okoz nekik. Ha ezt tudatosítják, azzal megtették az első lépést a szellemi fejlődés útján.

Szántó-Várnagy Binjomin Zeév
binjomin.hu

Bácsiköszöntő

Deutsch Gábor 80

Ismeretségünk mindössze 72 évre tekint vissza. Padtársam volt a legendás ortodox fellegvár iskolájában anno. Akkoriban is ugyanúgy viselkedett, mint ma.

A szerkesztőség egykori munkatársa így jellemezte: A Deutsch bácsi nem bejón, hanem beszívóg. Azaz a permanens bocsánatkérés jegyében, nem akarván zavarni embertársait – észrevétlen kíván lenni.

Hogy mikor kapta a „bácsi” jelzőt – nem tudom. De azt igen, hogy tanítványai soha nem tanár úrként szólnak róla. Nekik is bácsi. Korfüggetlenül.

A „bácsi” itt tiszteletet, megbecsülést, és talán szeretetet is jelez. Már a szerénysége is megérdemli mindháromat.

De a tudása még inkább. Az a jiddiskájt, amit ő birtokol (és míg tanított, tovább is adott), alighanem egyedülálló az országban. Merész kijelentés, mert ki tudja... De ha úgy mondom, hogy számos könyvben írta meg a zsidó hétköznapokat (zsidók hétköznapjait), ünnepek hangulatát, iparosokról, kereskedőkről és másokról szóló történeteit – akkor már nem is merész a kijelentés.

Januárban tölti be a 80-at e haragosok és ellenségek nélküli ember.

Bis 120, Gábor!

(kép)

Amerikai diplomatákkal tárgyalt Heisler András

Magas rangú amerikai diplomatákkal tárgyalt Heisler András, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke.

A Mazsihisz székházába látogató delegáció tagja volt Ira Forman, az Egyesült Államok kormányának antiszemitizmus elleni különmegbízottja, Rob Berschinski, az Egyesült Államok külügyminisztériumának demokráciáért, emberi és szociális jogokért felelős külügyi helyettes államtitkára, valamint Nicholas Dean, az USA holokauszt-ügyekben illetékes különmegbízottja.

A több mint egyórás találkozáson kiemelt téma volt a zsidó közösség magyarországi helyzete, illetve a magyar kormány emlékezetpolitikája. A tárgyaló felek a székesfehérvári chanukkai demonstráció kapcsán áttekintették a Hóman-szobor ügyét.

A megbeszélés után a Mazsihisz elnöke kiemelte, ritkaságszámba megy, hogy három ilyen magas rangú amerikai diplomata egyszerre üljön tárgyalóasztalhoz egy magyar vonatkozású politikai kérdés kapcsán.

Mazsihisz

Jichák Perlman hegedűművész kapja a 2016-os Genезis-díjat

Jichák Perlman amerikai-izraeli hegedűművésznek ítelték oda a 2016-os, zsidó Nobel-díjnak is nevezett, egymillió dollárral járó Genезis-díjat.

Perlman zenészi és tanári, valamint a fogyatékkal élők érdekében végzett érdekvédelmi munkája elismeréseként kapta az évente kiosztott díjat, amelyet a szakmai sikerek és az emberiséghez való hozzájárulás mellett az Izrael és a zsidó ügyek irányában mutatott erős elkötelezettséggel lehet kiérdemelni.

„Mindig is nagyon büszke voltam zsidó örökségemre, amely nagyban befolyásolta zenémet, világnézetemet és a társadalom peremén élőként végzett munkámat” – nyilatkozta a művész a szervezők által kiadott közleményében.

A hetvenéves Jichák Perlman 16 Grammy-díjat kapott, köztük 2008-ban egy életműdíjat, és ő játszotta az 1993-as Schindler listája című amerikai film Oscar-díjas zenéjének hegedűszólóját.

Perlman a világ vezető szimfonikus zenekaraival koncertezik, és rendszeres vendége a washingtoni Fehér Ház rendezvényeinek. A művész nemrégiben megkapta az Egyesült Államok legmagasabb polgári kitüntetését, az Elnöki Szabadságérmét is.

A világhírű hegedűművész kiskorában gyermekbénulást kapott, mankóval jár, és rendszeresen szót emel a fogyatékkal élőkért. A szervezők elmondták, hogy a Genезis-díjjal járó pénzjutalmat fogyatékkal élőkét segítő projektekre, valamint egy fiatal zenei tehetségek számára alapított díjra fordítja majd.

A díjat Benjámin Netanjahu izraeli miniszterelnök fogja átadni jövő év június 23-án Jeruzsálemben.

A 2014-ben alapított Genезis-díj ügyeit közösen intézi az izraeli miniszterelnöki hivatal és az azt létrehozó magánalapítvány, valamint a Szohnut, a Zsidó Ügynökség elnöki irodája. Eddig első alkalommal Michael Bloomberg volt New York-i polgármesternek, majd tavaly Michael Douglas amerikai színésznek ítelték oda az elismerést. (MTI)

ELLENSÉGBŐL TESTVÉREK

További lépések a zsidó-katolikus párbeszédben

Közös fellépést sürget a zsidókkal szembeni faji megkülönböztetés és az antiszemitizmus minden megnyilvánulása ellen az a vatikáni dokumentum, amelyet a zsidó-keresztény párbeszéd elindító Nostra aetate zsinati nyilatkozat ötvenedik évfordulóján mutattak be.

A zsidóság és a katolikusok közötti kapcsolat utóbbi fél évszázadának történetét, jelentős állomásait és főleg a két vallást egyaránt érintő teológiai kérdések legújabb elemzését tartalmazza a zsidókkal való vallási kapcsolatokért felelős vatikáni bizottság dokumentuma. A címét a rómaiaknak írt levél „Isten ugyanis nem bánja meg adományait és hívását” (11,29) soráról kapta.

„Jelentős teológiai dokumentumról van szó, az első teológiai állásfoglalásról a Nostra aetate óta” – hangsúlyozta Kurt Coch bíboros, a bizottság elnöke a dokumentumot bemutató vatikáni sajtótájékoztatón. A Nostra aetate (Korunkban) kezdetű nyilatkozat az 1965-ben véget ért II. Vatikáni Zsinat történelmi záródokumentumaként ismert a katolikus egyháznak a nem keresztény vallásokkal, mindenképp a zsidósággal való kapcsolatáról. Koch bíboros Fe-

David Rosen rabbi

renc pápa mondatát idézte arról, hogy a Nostra aetate segítségével zsidók és katolikusok „ellenségből és idegenből barátokká és testvérekké váltak”.

A bíboros hozzátette: ötven év elteltével a zsidósággal való párbeszéd „erős talajon” áll mindkét fél

elkötelezettségének köszönhetően, ugyanakkor számos teológiai kérdés még nyitott, és további tanulmányozásra vár.

„Ez a dokumentum újabb állomása, bátorítása a zsidó-katolikus párbeszédnek, mivel még hosszú utat kell megtenni” – fogalmazott Federico Lombardi szentszéki szóvivő.

A teológiai dokumentum a zsidó-katolikus párbeszéd céljának nevezi a zsidókkal szembeni minden faji megnyilvánulás és diszkrimináció, valamint az antiszemitizmus minden formájával szembeni közös küzdelmet. Hangsúlyt fektet arra, hogy a fiatal generációk képzésében ismertté kell tenni a zsidó-katolikus párbeszéd eddigi eredményeit és előrelépéseit.

A vatikáni dokumentum bemutatásán részt vevő David Rosen rabbi, az izraeli főrabbinátus tanácsadója, az amerikai zsidó bizottság vallásközi kapcsolatok osztályának igazgatója arra emlékeztetett, hogy a Nostra aetate indította el azt az utat, amely a Szentszék és Izrael Állam közötti diplomáciai kapcsolatok felvételéről szóló megállapodás 1993. decemberi aláírásához vezetett.

Ferenci Péter / MTI

Hóman Bálint a náci eszmék szálláscsinálója

Egyre többen tiltakoznak az ellen, hogy Székesfehérváron szobrot állítsanak Hóman Bálintnak. A tiltakozó egyesületek, civil szervezetek és pártok száma hazánkban már meghaladja az ötvenet. De felemelte szavát Ronald S. Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnöke is, aki szerint a szobor sérti a holokauszt magyar áldozatainak emlékét.

Az elhúzó vita kapcsán érdemes felidézni, hogy a második világháború előtti korszakban is voltak tisztességes emberek. Dr. Lázár Andor – aki 1932-től 1938-ig igazságügyi miniszter volt – az első zsidótörvény előkészületei kapcsán, 1938 márciusában konfrontálódott Darányi Kálmán miniszterelnökkel, valamint Hóman Bálinttal is, akihez pedig korábban régi barátság fűzte. Lázár ugyanis mindig a konzervatív, polgári jogállami elveket képviselte. Nem tudta azonban érvényre juttatni álláspontját, miszerint a tervezett zsidótörvény ellentétes a hagyományos konzervatív-liberális jogelvekkel, a polgári jogegyenlőséggel. Mivel pedig véleményét nem volt hajlandó megváltoztatni, s így nevét adni a törvénytervezetnek, benyújtotta lemondását, amit a miniszterelnök és a kormányzó is elfogadott.

Tanulmányok lehetnek Bibó István 1947-ben papírra vetett gondolatai: „Ebben a helyzetben egyet lehet csinálni, megállapítani és elvállalni a felelősség ránk eső részét. [...] Szükséges, hogy mindenki megcsinálja magának ezt a mérleget, s a hangsúlyt ne arra helyezze, hogy mik az érdemei vagy a mentségei, s ezek hogyan egyenlítik ki a vétkeiket vagy mulasztásait, hanem egyszerűen csak arra, hogy mi mindent ért felelős, vagy mi mindennek a felelősségében részes. Így talán utóbb mégis

kialakul egy tisztább, bátrabb és a felelősséggel inkább szembenéző együttes nemzeti számvetés is.” Ezeket a mértékadó gondolatokat a jelek szerint napjaink Magyarországon sokan nem tartják követendőnek. A szoborállítás terve ezt bizonyítja. Pedig hivatalosan senki sem állt ki Hóman Bálint mellett, sőt.

Nyílt levélben fordultam Cser-Palkovics András székesfehérvári polgármesterhez és Trócsányi László igazságügyi miniszterhez a tervezett szoborállítás ügyében. Ezt a levelet a Népszava augusztus 8-án közölte. A nyílt levél másolatát eljuttattam az ország vezető személyiségeihez, és válaszokat is kaptam.

Áder János köztársasági elnök választás dr. Gróh Gáspár igazgató tolmácsolta. Köszönettel nyugtázta soraimat, és megállapította, hogy „alapos történelmi elemzéssel” bizonyítottam a szoborállítás javaslatának képtelenségét, elcsúsztatását. Azt is írta, az okkal nagy vihart kavart ötlet megvalósítása azóta szerencsére lekerült a napirendről. Innen szó szerint idézem: „Levelét olvasva, és megelőzően magát a történetet a sajtón keresztül, úgy gondolom, hogy miután a javaslattevők utóbb alaposabban megismerték pályaképét, maguk is belátták, hogy az okkal elismert történelmi teljesítményhez nem társult méltó politikai élelét. De nem társult hozzá annyi emberség sem, amely indokolná az utókor mindenre kiterjedő elismerését, ami egy szoborállítás természetes előfeltétele.”

Trócsányi László igazságügyi miniszter augusztus 13-án a Magyar Távirati Irodának úgy nyilatkozott, hogy teljes mértékben osztja Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter és Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisz-

tere véleményét, ő sem ért egyet azzal, hogy Hóman Bálintnak szobrot kellene állítani. „Mint azt korábban is nyilatkoztam, a szoborállítás pénzügyi támogatásáról nem hoztam volna pozitív döntést.” Lázár János ugyanaznap közölte, hogy a kormány nem kezdeményezte a rehabilitációt, sem a szoborállítást, és a Magyar Tudományos Akadémiához sem fordult állásfoglalásért.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke október elején megbeszélést folytatott Cser-Palkovics Andrásal a Székesfehérvárra tervezett Hóman Bálint-szobor kapcsán. A polgármester azt mondta, hogy sem ő, sem az önkormányzat nincs döntési helyzetben, hiszen a szobrot nem ők, hanem egy minisztérium finanszírozza, létesítését nem az önkormányzat, hanem egy alapítvány intézi, illetve a szobornak kijelölt helyszín sem önkormányzati, hanem állami tulajdonú ingatlan.

Hóman Bálintot 1945. július 20-án, tehát több mint fél évvel az 1946. március 2-i népbírói ítélet előtt zárták ki az akadémia rendes tagjai közül. A Magyar Tudományos Akadémia Jogi és Igazgatási Főosztálya – a rendelkezésre álló eredeti dokumentumok alapján – a kizárást megalapozottnak és törvényszerűnek minősítette. Hóman Bálintot az 1945 előtt megválasztott akadémikusok zárták ki. A kizárás indoklásában nem Hóman Bálint tudományos munkásságát kifogásolták akadémikus-társai. Az elfogadott javaslat megállapította: „Hóman Bálint a nemzetiszocializmusnak Németországban történt uralomra jutása után szálláscsinálója volt hazánkban a horogkeresztes eszméknek, s hosszú vallás- és közoktatásiügyi minisztersége alatt az ország szellemi életét minden erejével a német érdekek szolgálatába

törekedett állítani. Ezáltal egyik legfőbb okozója lett az országot ért történelmi katasztrófának.”

Lovász László akadémikus, az MTA elnöke levélben tájékoztatta Michael Newmant, a Zsidó Menekültekért Alapítvány elnökét, hogy a Magyar Tudományos Akadémia álláspontja Hóman Bálinttal kapcsolatban az elmúlt 70 évben nem változott. Megegyeztetett azt is, hogy a tudós társaság napjainkban sem gondolkozik Hóman Bálint rehabilitálásán. Indoklásul megemlítette, hogy miután az MTA Általános Közgyűlése zárta őt ki, csak ez a szervezet rehabilitálható. „Mint az MTA elnöke kijelentem, hogy nem áll szándékomban erre vonatkozó javaslatot tenni a Közgyűlésnek” – írta Lovász László.

Ha pedig mindez nem lenne elég, felháborító a szobor tervezett helyének kiválasztása is. Arról a Bartók Béláról elnevezett téren akarták felállítani, aki 1940-ben tiltakozásul hagyta el Magyarországot, mert nem értett egyet a Horthy-rendszer embertelen politikájával. A téren egyébként már áll egy szobor: Kornis Gyula konzervatív keresztény tudós és politikusé. Ő szemben állt a szélsőséges faji alapú törekvésekkel, ellenezte a diktatúrák minden formáját. 1944-ben a német megszállás után három hétig a Gestapo fogságában volt. Bizonyosan nem örülne Hóman Bálint szomszédjának.

Hóman Bálint is meghatározó szerepet játszott ugyanis abban, hogy magyar állampolgárok milliói, zsidók, katonák, hadifoglyok, civilek ártatlanul és oktanul pusztultak el a második világháborúban. Hóman Bálint bűnös. Rehabilitációja, szobrának felállítása az áldozatok meggyalázását jelentené.

Lebovits Imre / Népszava

Argentína

Mauricio Marci, a dél-amerikai ország új elnöke Sergio Bergman rabbit, parlamenti képviselőt nevezte ki a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés miniszterévé. Az 53 éves Sergio Bergman az argentin főváros legrégebbi zsinagógájának egyházi vezetője és a Fundación Judaica szervezet elnöke. Tudományos tevékenységét mutatja, hogy a rabbinikus irodalom és a judaisztikai tudományok mesteri fokozatával rendelkezik. Bergman rabbi közeli kapcsolatban állt Jorge Mario Bergoglio Buenos Aires-i érsekkel, a jelenlegi Ferenc pápával.

Sergio Bergman

Franciaország

A pekingi külügyminisztérium meghívására Paul Fitoussi, a Lucien de Hirsch elnevezésű párizsi zsidó iskola igazgatója a regionális önkormányzat több vezetőjével együtt látogatást tett Kínában. A meghívás annak elismerését jelenti, hogy ez az egyetlen zsidó oktatási intézmény a francia fővárosban, ahol a tanulók második nyelvként a kínait is felvehetik. Jelenleg 22 diák ismerkedik a távol-keleti ország nyelvvel. A küldöttség az oktatási módszereket és az iskolák infrastruktúráját tanulmányozta Kínában. Sanghajban partnerségi kapcsolatot kötöttek egy középiskolával, és felkeresték a múlt század harmincas éveiben Európából elmenekült zsidók múzeumát is. Az Actualité Juive közölte Paul Fitoussi nyilatkozatát, aki elmondta, hogy utazása során kipát viselt, kóser ételeket evett, és megtartotta a szombatot.

Paul Fitoussi

Spanyolország

VI. Fülöp spanyol uralkodó a királyi palotában fogadta a különböző országokból érkezett szefárd zsidó csoportját. A király így üdvözölte az egybegyűlteket: „Drága szefárdok, köszönöm hűségüket. Köszönöm, hogy megőrizték nyelvüket és ruházatukat, ami a miénk is. Köszönöm, hogy a ragaszkodás legyőzte a gyűlöletet. Köszönöm, hogy gyermekeiket ennek az országnak a szeretetére tanítják. Nagyon hiányoztak nekünk.” Ismeretes, hogy a közelmúltban elfogadott spanyol törvény lehetővé teszi, hogy az inkvizíció során elűdözöttek leszármazottai a spanyol állampolgárságot is felvegyék. Becslések szerint mintegy 3,5 millió zsidó él a világban, akik spanyol felmenőkkel rendelkeznek.

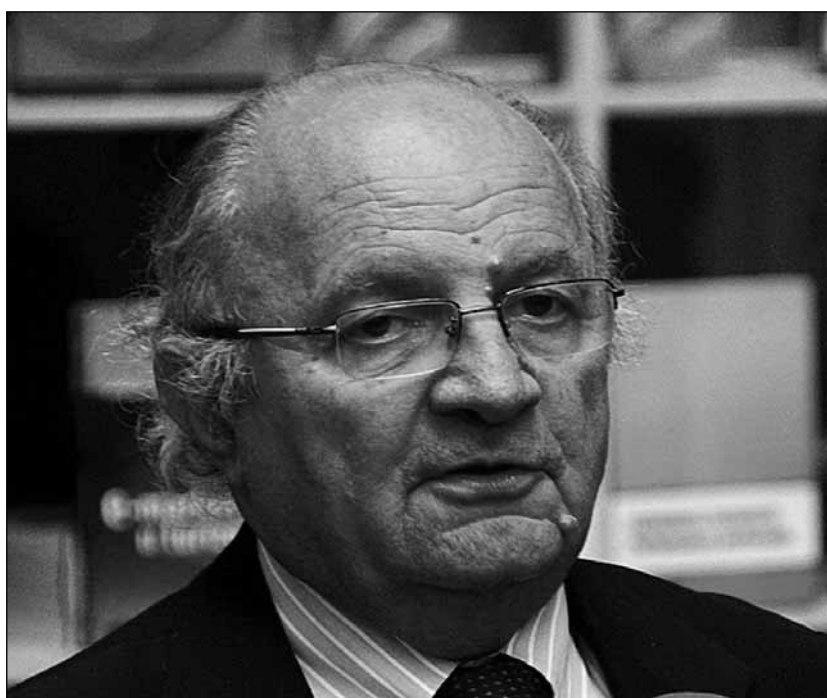

VI. Fülöp

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Bosznia-Hercegovina

A balkáni országban 450 éve élnek zsidók, amiről több rendezvényen is megemlékeztek. Nemzetközi konferenciát rendeztek a 14. század közepe táján Barcelonában kézírásal készült, híres Sarajevói Haggadáról is, amit a fővárosban lévő Nemzeti Múzeumban őriznek. A mintegy ezerfős közösség vezetője a szefárd családból származó Jakob Finci, aki 1943-ban egy olasz koncentrációs táborban született. Finci volt az egyik alapítója és jelenleg az elnöke a Vallás-közi Tanácsnak, amelynek a muzulmán, a különböző keresztény és a zsidó felekezet képviselői a tagjai. A zsidó közösség tekintélyéhez jelentősen hozzájárult, hogy a boszniai háború idején sokat segítettek rászoruló honfitársaikon. A holokauszt előtt mintegy tizennégyezer zsidó élt az országban, akik közül csak kétezeren érték meg a felszabadulást.

Kovács Jakob Finci

Fénnyel (chanukka) a sötétség (Hóman) ellen

Chanukkai gyertyagyújtás Székesfehérváron „közéleti áthallásokkal”

Hát mégsem állítják fel! Mondhatnánk, győzött a józan ész. De nem mondhatjuk, mert nem a belátás győzött, hanem a düh parázsának betemetése, ami bármikor, bárhol lángra lobbanhat. De azért tulajdonítsunk jelentőséget fehérvári tüntetésünknek is. Az ott elhangzottaknak is.

A gyertyagyújtás liturgiáját Kardos Péter főrabbi végezte, ezúttal kántori minőségben. A lángokat Ira Forman, az Amerikai Egyesült Államok kormányának antiszemitizmus elleni megbízottja, Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete, Michael Horler, Kanada nagyköveteinek helyettese, Neubart István, a székesfehérvári hitközség elnöke, Lebovits Imre holokausztútló, Gordon Gábor, az Élet Menete Alapítvány képviselője, valamint Grósz István és Keresztes Zoltán, a Hit Gyülekezetének székesfehérvári lelkeszei lobbantották fel.

A beszédekből kettőt közlünk, amelyekből kiolvasható ennek a ködös, hideg időben megtartott ünnepségnek a hangulata is.

Heisler András beszéde

Egy tömeg identitása mindig fontos. Nekünk ma a székesfehérvári Bartók Béla tér a mi Magyarországnak. Köszöntök mindenkit, köszöntöm Magyarországot! Köszöntök Székesfehérvár megjelent büszke polgárait!

Köszöntöm a város környékéről és más magyarországi településről idefáradókat, a nagy létszámban megjelent keresztény testvéreinket, a budapestieket, zsidókat és nem zsidókat egyaránt!

Köszöntöm azokat, akik nem tartoznak felekezethez, csak büszke magyarként hazánk becsületéért jöttek ma el, és köszöntöm azokat, akik nem hazánk fiai, de azért jöttek közénk, mert szeretik Magyarországot!

Köszöntöm a Mazsihiszt képviselő társaimat, a helyi zsidó közösség tagjait, akiknek külön köszönet jár, hogy bátran kiállnak az igazságért!

Számunkra ez a tér itt most a hazánk, Magyarország! És a haza halatni akarja hangját. Hallatni egy nagyszerű zsidó ünnep, a chanukka kapcsán. Ehhez az ünnephez három fontos dolog kapcsolódik: a szabadság, a fény és a csoda.

Zsidók és nem zsidók, helyiek és más településről érkezett vendégek e szimbólumok jegyében ma együtt kívánják szabadon megünnepelni chanukka nyolcadik napját. Chanukka fényeivel kívánjuk elkergetni a Bartók Béla térről a „hómani sötétséget” és közösen sürgetni a csodát. Igen, mert a jelképek életre kelnek. Sürgetjük a csodát, és tesztünk is érte, hogy eljőjön.

Hónapok óta küzdünk az ellen, hogy hazánkban egy nyíltan antiszemita, náci eszméket valló politikusként szobrot állítsanak. Szobrot állítsanak – annak a Bartók Bélának a terén, aki épp az ilyen eszmék és képviselőik miatt kényszerült elhagyni a magyar hazát. Mindkettőbe belejajdul a magyar, az európai és az egyetemes civilizáció!

A város polgármesterének közleménye ugyan egy első, éppen hogy haloványan pisllakoló gyertyafény, de világosságot teremteni csak egyértelmű, tiszta kijelentésekkel, és végül a tényekkel lehet.

Ezen a szoborállításán nincs mit átgondolni. Ezt a szobrot nem szabad felállítani, bármennyire szeretné egy radikális kisebbség. Ezt a szoborállítást a székesfehérvári Bartók Béla téren a városért, a város tisztaságáért és tisztességéért felelős várospolitikusoknak meg kell állítaniuk.

Azért gyűltünk össze ma Székesfehérváron, hogy chanukkai ünnepségünk kapcsán együtt fogalmazzuk meg Magyarország üzenetét: náci eszmék mellett végsőkéig kitarató, vállaltan rasszista, antiszemita politikust soha és sehol szobrot hazánkban! De ne legyen neki emléktáblája sem – bármi legyen rajta a felirat.

Kedves Barátaim! Tévedés azt mondani rólkunk, hogy Székesfehérvár ellenében vagyunk itt. Tévedés, már csak azért is, mert a jelenlévők nagyjából hányada fehérvári. Mi valamennyien Székesfehérvárra jöttünk ide. Ráadásul ez egy olyan ritka ügy, melyben széles az egyetértés, hiszen a magyar kormány tagjai ismételtelen és határozottan kijelentették, nem kívánatos Hóman-szobor ebben a hazában!

Kedves barátaim, a világosságot hozzuk ide. Gyertyák meggyújtásával és világos beszéddel. Azt üzenjük mindenkinek, nem akarunk antiszemita, náci politikuskokról szobrokat, azt üzenjük, nem akarunk népiertással, holokauszttal kapcsolatban kettős beszédet, azt üzenjük, nem akarjuk a gyűlöletet szítani, sem elviselni azt!

Azt üzenjük, hogy a gyűlölettel szembeni zéró tolerancia nem viseli el sem a kocsmai antiszemitizmust, sem a romaellenességet, sem a más-ság elutasítását.

A Mazsihisz, az Élet Menete aktivistái, keresztény testvéreink, civil barátaink és minden tisztességes ember tiszta beszédet akar hallani. Tisztát, mint a gyermeki hang, tisztát, mint a csermely csobogása. Akinek szobrot állítunk, azt példaképnek tekintjük. Aki Hómannak szobrot kíván állítani, az maga is azonosul azzal az ideológiával, amely hozzájárult Székesfehérvár négy hónapra át tartó ostromához, a város polgárainak mérhetetlen szenvedéséhez, sokak pusztulásához.

Hóman, a „nagy városépítő”, az általa végsőkéig képviselt és megvalósított nyilas eszmével közvetlen okozója a városban többször átvonuló front mérhetetlen kárainak, hazánk egykori fővárosa szinte teljes lerombolásának.

Azért vagyunk itt, hogy megőrizzük Székesfehérvár és Magyarország becsületét!

Testvéreimet keresem! Kardos Péter beszéde

Kedves Barátaim! Több mint hetven esztendővel ezelőtt egy amszterdami padlásszobában népes család állta körül a chanukkai gyertyatartót, a chanukiját.

A családító gyertyával a kezében elmondta az áldásokat, majd mikor elkezdtek volna énekelni azt, amit az

előbb énekeltek, mutatóját az ajka elé emelte, jelezve, hogy halkán folytassák, nehogy kihallatszon.

A családító úgy hívták: OTTO FRANK.

A végén tekintetét az égre emelve, a zoltár szavait idézte: „A hegyek fölé emelem tekintetemet, onnan jön az én segítségem.”

Ezután mellette álló leánya fejét megsimogatta, szép ünnepet kívánt. A leányt úgy hívták: ANNA FRANK.

Néhány hét múlva kiderült: hiába várták a segítséget.

Kiderült: hiába remélték a chanukkához illő csodát. A többit tudjátok...

Hagyományunk szerint Isten már nem csinál csodát... VAGY MEGIS?

Kedves Barátaim! Közelednek az esztendő legsötétebb napjai. S mivel az ember kívánja a fényt, a világosságot, gyertyát vagy méceset gyújt.

Chanukka, advent és a szeretet ünnepének fényei próbálják oszlatni a sötétséget.

Chanukkától már búcsúzunk. Nesz Gádol Hájá Sám – nagy csoda történt ott, mondjuk, mert utalunk azokra az időkre, amikor a kicsiny

makkabeus sereg visszafoglalta Jeruzsálemet, és felavatta a Szentélyt. Nesz Gádol Hájá Po – nagy csoda történt itt, mondjuk, mert itt vagyunk, és lángot gyújtunk...

Hát csak az, hogy ha annak az embernek, akinek szobrot készítenek állítani, teljesebben szellemi vetései, ha győzedelmeskednek embertelen eszméi, akkor nemhogy nem vagyunk itt, de utódaink nemhogy gyertyát, de még halotti méceset sem gyújthatnának éretünk.

És most hadd szakítsam meg beszédemet. Olvastam a polgármester úr pénteki nyilatkozatát, amelyben felsorolja, milyen okok miatt lépett ki a város a projektből. Van szó abban az ország imázsának rombolásáról, Székesfehérvár lejáratásáról, nyomatékoskodásról, külföldi beavatkozásról és így tovább. Egy sorral lejjebb jön egy olyan mondat, amiért a polgármester úr helyében

nyilatkozatból, az a következő: Belátom, hogy egy ilyen háborús múlttal rendelkező embernek nem szabad szobrot állítani!

Most olvastuk a Tórából József és testvérei történetét. Amikor József elindul a mezőre testvérei után, egy ember megkérdezi: Mit csinálsz itt, József?

S ő azt válaszolja: Esz ácháj onajchi mövákés – testvéreimet keresem!

Amikor az esztendő legsötétebb napjairól szoltam, kettőre gondoltam: az idén december 22-ére és december 29-ére.

Az első a napforduló, amikor leg-hosszabb az éjszaka. A második a szoborállítás napja...

Az első után egyre több lesz a világosság.

De mi lesz a 2. után?

Merthogy a fizikai sötétséget gyertyákkal és mécesekkel el lehet oszlatni, mindaddig, míg a nappalok nem hosszabbodnak meg.

De mi lesz a szellemi sötétséggel?

De mi lesz a 2. után?

Kérdésekkel jöttem el ebbe a városba, amely szülőltjének szobrot készítenek állítani. A nyilas és a náci eszmerend támogatójának, a zsidókat jogaitól megfosztani akaró tudósának.

Esztendőnk szellemi vezetőjünk sorában...

Mindezek előkészítője az az ember volt, akinek szobrot készítenek állítani.

Chanukka ünnepén elmondjuk, hogy a Szentélyt szobrokkal szenttelenítették meg.

Chanukkakor elmondjuk, hogy mártírjaink emlékét, dr. Hirschler Pál főrabbi és 3 ezer hívének emlékét most egy szoborral szenttelenítették meg.

EZT NEM LEHET!
EZT NEM TŰRHETJÜK!

Kedves Barátaim! Befejezésül. Minden mondatomért vállalom a felelősséget!

Ígérem, ha a következő órákban, napokban felkeresnek és megkérdezik, miért ezt mondtam, miért nem azt, miért így mondtam, miért nem úgy, többféle válaszom lesz, kivéve egyet: soha nem fogom azt mondani, szerencsétlenül fogalmaztam...

Köszönöm, hogy meghallgattatok!

Az ünnepség a magyar himnusz el-éneklésével ért véget.

Orbán Viktor: szobrot sem Horthynak, sem Hómannak

Nem támogatható az alkotmány szerint Magyarország szuverenitásának elvesztésekor hatalmon lévő politikai vezetőnek történő szoborállítás – mondta Orbán Viktor miniszterelnök az Országgyűlésben.

Az azonnali kérdések órájában az Országgyűlés plenáris ülésén egy szocialista politikus azt kérdezte, hogy a miniszterelnök támogatná-e a nyíltan antiszemita Hóman Bálintnak, a Horthy-korszak oktatás- és vallásügyi miniszterének történő szoborállítást. A civil szervezet továbbra is fel akarja állítani a szobrot, amelyre minisztériumi támogatást is kapott – közölte.

Orbán Viktor úgy válaszolt: nem támogatható az alkotmány szerint Magyarország szuverenitásának elvesztésekor hatalmon lévő politikai vezetőnek történő szoborállítást.

Azt mondta, Magyarország 1944. március 19-én elveszítette szuverenitását, 1990. május 2-án pedig visszanyerte azt. A megszálló hatalmakkal való kollaborálásnak különböző oka, mélysége, minősége lehet, de a kormány olyan politikusként nem támogathatja a szoborállítást, aki együttműködött az elnyomókkal – jelentette ki. Jelezte azt is, hogy ezért nem fog támogatni Horthy Miklósnak történő szoborállítást sem.

Orbán Viktor elmondta, az alkotmány azt is szabadon biztosítja, hogy állampolgárok szervezetet hozzanak létre, és ezt a jogukat a miniszterelnök nem veheti el. Ugyanakkor azt mondta, nem tologatja a felelősséget, de a civil szervezet támogatás iránti kérése nem jutott el a legmagasabb döntéshozóig.

Hozzátette: a kormány működésért a politikai felelősséget ő vállalja, így a civil szervezetnek juttatott támogatásért a felelősséget ő viseli. Elmondta, örül, hogy a civil szervezet úgy döntött, visszaküldi ezt a pénzt. A kormányfő sajnálkozását fejezte ki, hogy ezt a kérdést „pofozkodás és csihi-puhi keretében” kell megvitatni a parlamentnek.

Közölte azt is: „a mi érzéseink szerint az antiszemitizmus elleni harcot nagyban kompromittálja, hogy annak az élén rendszeresen egy másik diktatúra utód-pártjának a képviselői mennek”. Ez azért probléma – folytatta –, mert ilyenkor reflexszerűen felmondják az embereket azokat a szobrokat, amelyeket a kommunista diktatúrát szolgáló embereknek állítottak, és ahelyett, hogy értelmesen beszélnének az antiszemitizmussal összefüggő kérdésekről, máris eltévedtek. (Kormányportál | Új Élet)

IZRAELI SZÍNES

Kódobáló babákkal Jeruzsálemért

Új szintre lépett az arab–izraeli konfliktus: a palesztin gyermekeket plüssbabákkal akarták Izrael-gyűlöletre és erőszakra tanítani.

Körülbelül négyezer, hagyományos arab ruhát viselő, kódobáló plüssjátékokat foglaltak le az izraeli hatóságok Haifán – írja a *The Times of Israel*. A rendőrség szerint a babákat Palesztinába akarták vinni, ahol a gyűlöletkampány részeként a gyerekeket tanították volna velük Izrael-ellenességre.

Soha nem lehet elég korán kezdeni. „Jeruzsálem, jövünk” – játék a legkisebbeknek

Kép: *The Times of Israel*

Minden baba arcát arab kendő fedi, az egyik karjukat a magasba emelik, a markukban pedig egy követ tartanak. A nyakukban a palesztin zászló színeivel díszített sál van „Jeruzsálem a miénk” és „Jeruzsálem, jövünk” felirattal.

A plüssöket a vámtisztviselők találták meg egy konténerben, amelyet az Egyesült Arab Emírségekből küldtek Palesztinába. A mellékelt szállítólevél szerint a szállítmány ruhákból, szőnyegekkel és műanyag termékekből állt. A vizsgálatok során a vámosok a babák mellett izzókat és katonai bakancstalpat találtak.

A babák „úton voltak Palesztinába, azzal a világos szándékkal, hogy ártatlan gyermekek lelkét mérgezzék meg velük” – mondta *Tzipi Hotovely* helyettes külügyminiszter.

„A palesztinok továbbra is gyűlöletre és erőszakra tanítják a gyermekeiket, ehhez pedig minden lehetséges eszközt felhasználnak, ebben az esetben a babákat.”

„A vámhatóság továbbra is keményen dolgozik a csempészés, főként a fegyvercsempészet megelőzésén, és mindent megtesznek azért, hogy ezekben a veszélyes időkben ne szivároghassanak be uszításra alkalmas tárgyak” – mondta Kobi Yahav, a haifai kikötő vámparancsnoka.

Izraeli tisztviselők szerint a mindennaposá vált palesztin támadásokban nagy szerepük van a közösségi és a hagyományos médiában sugárzott uszításoknak. Különösen igaz ez, mióta a palesztinok és Jordánia azzal vádolja Izraelt, hogy meg akarja változtatni a Templomhegyen 1967-ben érvénybe lépett szabályokat.

Izrael ezt tagadja, ennek ellenére többhetes terrorhullám alakult ki a térségben. (*atv.hu*)

57%

Egy 2014-ben az OECD-tagországok körében végzett felmérés szerint az izraeliek 57%-a rendelkezik egyetemi végzettséggel. Ugyanakkor csak 14,6% nem végzett középiskolát.

A tanárok átlagfizetése a többi OECD-országban 3–4000 dollár, Izraelben 2–2500 dollár. Egy általános iskolai tanár Izraelben átlagosan

1956 dollárt keres, az OECD-országok átlaga 2675 dollár.

A nők fizetése 62%-a a férfiakénak.

Egy 2012-es felmérés szerint a 15 éves tanulók körében az izraeliek jelentősen le vannak maradva matematikában, olvasásban, biológiában és földrajzban.

Lehárpress

Azonosították Chizkijáhu pecsétjét Jeruzsálemben

(*MTI*) Chizkijáhu júdeai király pecsétjeként azonosították a kutatók a 2009-ben Jeruzsálem óvárosának fala mellett, a Templomhegy szomszédságában talált leletet – adta hírül a *Ynet*, a *Jediót Ahrónot* című újság honlapja.

Archeológusok első alkalommal azonosították izraeli vagy júdeai uralkodói pecsétlenyomatot, és felfedezésük nyomán megnőtt a műkereskedők által nyilvántartott hasonló királyi pecsétek hitelessége. Chizkijáhu pecsétlenyomata mellett további harminchárom pecsétre bukkantak, amelyek közül több szintén tartalmaz héber írást.

Az i. e. 727 és 698 között élt Chizkijáhu júdeai király ovális ural-

kodói pecsétlenyomója mindössze 9,7 milliméter hosszú és 8,6 mm széles volt, és egy vékony zsinórral átkötött papirusztekercset lezáró, tizenkét-szer tizenhárom milliméteres, három milliméter vastag agyagba nyomták bele mintegy 2700 évvel ezelőtt.

Az ásítások helyszínére a tudósok feltételezése szerint Chizkijáhu idején a királyi palota élelmiszerraktárát szolgáló szemétdomb lehetett. *Eilat Mazar*, a Jeruzsálemi Héber Egyetem szakértője szerint a pecséteken ebben a korszakban megváltoztak a jelek.

Az uralkodó jelképe eleinte az erőt és hatalmat kifejező skarabeuszbogár volt, később ezt felváltotta az isteni védelmet jelző, az

asszíriai uralkodókat is gyakran szimbolizáló szárnyas nap képe. A kutatók szerint a változás, az élet szimbólumának bevezetése megerősíti a feltételezést, hogy Chizkijáhu i. e. 704-ben súlyos, életét veszélyeztető korabeli bőrbetegségben szenvedhetett, amelyből kigyógyult, és ezért az élet jele különösen fontossá vált számára.

Uralkodása idején Chizkijáhu Ézsaiás próféta tanácsára eltávolította a város szentélyéből más vallások kegytárgyait, és az egész országot megtisztította a bálványozástól. Uralma alatt Szín-ahhé-eriba asszír uralkodó sikertelen hadjáratot folytatott Jeruzsálem ellen.

A Biblia szerint ő rendelte el annak a közeli silói forrástól Jeruzsálembe vizet vezető csatornának a munkálatait, amely az ostrom idején meghatározó jelentőségű volt. A vízellátó csatorna maradványait a tizenkilencedik században találták meg.

A bullát már 2009-ben feltárták a régészek, de csak idén ismerte fel jelentőségét *Reút Ben Arie*, a Héber Egyetem tudósa. Eleinte ugyanis Melkijáhunak olvasták a szövegben található betűket, de később észrevették a pontozást, amely „melech Judeára”, Júdea királyára változtatta a szavak értelmét, és egyértelművé tette, hogy egy királyi pecsét nyomát találták meg.

Meglepő találat

Az izraeli régészeti hatóság bemutatta azt a román kori, 1700 éves mozaikpadlót, amelyet az izraeli Lodban egy korábban feltárt villa udvarán fedeztek fel, amikor éppen látogatóközpontot építettek, hogy az érdeklődők megtekinthessenek egy másik, húsz évvel ezelőtt felfedezett mozaikpadlót.

A 11 méter széles és 13 méter hosszú, tavaly nyáron felfedezett mozaikpadló egy villa udvarát borította. Az épület egy román és bizánci korszakban benépesült környéken állt. A mozaik képein vadászó állatok, halak, vázák és madarak láthatók. A képek minősége nagy tehetségű művészre vall – mondta el *Amir Gorzalczany*, a feltárás vezetője.

A mozaikra pár méterrel a két évtizeddel korábban előkerült másik mozaik mellett bukkantak rá. Az 1990-es években először felfedezett mozaikpadló a villa nappaliját díszítette, és a régészek szerint egyike a leglátványosabbaknak az ország területén eddig fellelt mozaikok közül.

Az eredeti mozaikpadlót a New York-i Metropolitan Múzeumban, a párizsi Louvre-ban és a szentpétervári Ermitázsban is kiállították. Jelenleg a velencei Cini galériában látható, és akkor tér vissza Lodba, amikor elkészül a látogatóközpont. (*MTI*)

Szakállas, szakállas, de mégsem a Mea Seárimban láttuk

Elhunyt Amir Gutfreund

Szülovárosában, Haifában győzte le a rák az 52 éves író, Izrael egyik legsikeresebb kortárs szerzőjét.

Amir Gutfreund Haifában született, holokauszt túlélő szülők gyermekeként. Mesterfokozatot szerzett alkalmazott matematikából és operációkutatásból az Izraeli Technológiai Intézetben, a Technionon. Az izraeli légierőnél szolgált.

(*Valuska Gábor fotó*)

A mi holokausztunk című első regényét katonaévei alatt írta. Alezredesként szerelt le. 2001-ben első regényével elnyerte a Jad Vasem Buchman-emlékdíját.

2003-ban *Ahuzot Hof* (Tengerparti birtokok) című regényével elnyerte a Sapir-díjat. 2013-ban neki ítelték a Levi Eshkol-díjat. Regényeit hat nyelvre fordították le, megjelentek többek közt angolul, franciául, németül és magyarul is. A mi holokausztunk Rajki András fordításában 2013-ban látott napvilágot az Európa Kiadó gondozásában.

2007-ben megkapta az USA-ban működő Jewish Book Council Sami Rohrdíját.

A regények írása mellett Gutfreund a népszerű izraeli televíziós sorozat, a *Hatufim* szerzője is volt.

Egy tel-avivi írótalálkozón két évvel ezelőtt így nyilatkozott karrierje indulásáról:

„17 éves voltam, amikor elkezdtem írni. Azóta ez áll az életem középpontjában, minden más csak ahhoz szükséges, hogy megint írhattak.”

„Voltak más dolgaim. Tanultam matematikát a Technionon, húszéves katonai pályafutás van a hátam mögött, állítólag »komoly ember« voltam. De valóban semmi mást nem akartam csinálni, csak írni.” A mi holokausztunk című könyvéről így nyilatkozott a *Litera*-n: „Amikor a túlélőkről írtam, olyan érzés volt, mintha valamilyen mágikus módon magam is részt vettem volna az eseményekben. Gyerekkoromban sokszor üldögéltem a felnőttek között, s a túlélőktől hallott történeteket a lelkemben elraktároztam, és most, amikor erről írtam, teljesen azonosultam velük, én magam is túlélővé váltam. A könyv megjelenése után sok idős ember megkeresett, írt nekem: azt hitték, esetleg ismertem őket, mert a könyvben mintha a saját történetüket olvasták volna. Úgy írtam, mintha valamilyen spirituális segítséget kaptam volna, pedig nem nagyon hiszek a transzcendentális dolgokban. Mondok erre egy példát: nekem csak egy nagyapám volt, aki nagyon beteg volt, szinte undorodtam az ölelésétől. Aztán apám a könyv megjelenése után azt mondta: a nagyapám egykor pont olyan volt, mint a könyvben szereplő József nagyapa: mindig mindenkin segített. És ugyanúgy gondozta ágyhoz kötött feleségét, mint a könyvbéli nagyapa. Pedig én erről a könyv megjelenéséig semmit nem tudtam, erről sosem beszéltek a szüleim.”

(*Forrás: Litera*)

Levélváltás az EMIH és a Mazsihisz között

Az EMIH levele

Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség beszélgetéssorozatát kezdeményez a magyar zsidóság jövőjével kapcsolatban.

Az EMIH vezető rabbija, Köves Slomó által kezdeményezett nyílt dialógus a legnagyobb zsidó felekezetek közeledését célozza. A 2016-os év során megrendezett beszélgetéssorozat alkalmával egy régóta esedékes adóság teljesítésére nyílna lehetőség: a Mazsihisz és az EMIH vezető személyiségei megoszthatják egymással és a hallgatóságukkal, milyennek látják a magyar zsidók helyzetét, jövőjét most, és szeretnék milyennek lehetne, amennyiben sikerül valóssággá változtatni az elképzeléseiket. Miután a magyar zsidóság és a többségi társadalom ügyei nem választhatók el egymástól, a párbeszéd lehetséges témáinak többsége valószínűsíthetően a tágabb közösség érdeklődésére is számot tartana. Ezért az EMIH a beszélgetések során elhangzottakat könyv formájában is megjelenített. Köves Slomó az elképzeléseiről Heisler Andrást, a Mazsihisz elnökét levélben tájékoztatta.

Az utóbbi időben megjelent néhány rosszindulatú sajtóhír állításaival szemben különösen örömteli, hogy az összefogás erejét hirdető hanuka ünnepén elmondható: a két legbefolyásosabb zsidó szervezet, a Mazsihisz és az EMIH fennállásuk óta az eddigi legjobb, legzavartalanabb viszonyban állnak egymással. A korábban megkezdődött közeledés eredményeinek megőrzéséhez és a lehetőségek teljesebb kibontakoztatásához azonban az elkötelezettség tudatos megerősítésére van szükség. Az EMIH ezért a 2016-os évet a legnagyobb zsidó felekezetek összefogásának szentelte. Ennek megfelelően indítványozza, hogy a Mazsihisz és az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezetése publikus beszélgetéssorozat keretében lásson hozzá elképzelései, javaslati, egymással és a többségi társadalommal szembeni felajánlásai és elvárásai megismertetéséhez. A beszélgetéseken Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija és Heisler András, a Mazsihisz elnöke lehetőséget kapna egymás nézeteinek, terveinek megismerésére és az érveik nyílt, ugyanakkor türelmes ütköztetésére egyaránt. Az EMIH megítélése szerint a termékeny párbeszéd megkezdésével a magyarországi zsidóság jelenlegi megosztottsága akár a közeli jövőben a közös hagyományainak sokkal inkább megfelelő egészséges pluralizmussá szelídülni. Am ehhez egyedül a nyitott és érzékeny párbeszéd folyamata vezet el. A több beszélgetésből álló sorozat ráadásul minden bizonnyal a társadalom szélesebb, a zsidóság értékeinek jobb megismerésére kész rétegeinek érdeklődését is felkelti. Ezért a kezdeményezés abban az esetben válthatná be a hozzá fűzött reményeket teljes mértékben, ha a beszélgetések alkalmával sorra kerülő témák könyv alakjában is megjelenhetnének. Köves Slomó a következő évre vonatkozó javaslatával kapcsolatban levélben kereste meg Heisler Andrást.

Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség meggyőződése szerint a magyar zsidóság csak úgy tud megmaradni és vonzó, pozitív identitást kínálni a fiatal nemzedékeknek, ha először tudatosítja saját sokszínűségét, majd ebből erkölcsi tökéletesség, a kezébe veszi a sorsa irányítását és összefog a legfontosabb, közösen osztott célok megvalósulása érdekében. Hiszen ahogy az Atyák bölcs mondásaiban olvashatjuk (1:14): „Ha én nem vagyok magamért, akkor ki van érettem? Ha meg én vagyok magamért, akkor mi vagyok én? És ha most nem, hát mikor?”

Párbeszédet nyomásgyakorlással nem lehet folytatni – Heisler András válasza

Tisztelt Vezető Rabbi úr! Kedves Slomó!

Köszönettel megkaptam „a párbeszéd fontosságáról” szóló leveled. Túlzás lenne mondanom, hogy a levél állításainak öszintesége teljes körűen meggyőzött volna, hiszen a közelmúltban több olyan példa is volt, amikor az EMIH feláldozta a korrekt együttműködést egy-egy „hatásos” PR-akció kedvéért.

Leveled arról tanúskodik, hogy remek kommunikációs csapattal dolgozol, de van bennem némi aggodalom, hogy most is csak erről van szó; egyfelől nyomást gyakorolni szervezeteinkre, másfelől pedig folytatni a Mazsihisz és a neológia elleni közvetlen vagy közvetett támadásokat. Engedd meg, legalább néhány példával illusztráljam, miért nincs a leveledben írt „legzavartalanabb viszony” a valósággal szinkronban.

Felrevezetett sajtómunkásokról szólsz, pedig elég lenne chabad rabbik sajtónyilatkozatait végigtekinteni. Esetleg behallgatni egy-egy nemzetközi konferencián általánosítottakat. A Mazsihiszt és a neológiát olyan hévvel kritizálják, amit néha ellenségeink is megirigyelhetnek.

Párbeszédet kérő leveled elküldésével egy időben(!) a HM Tábori Rabbinatek infrastruktúrájára ráülve úgy rendeztetek „EMIH-es ételosztást”, hogy a tábori vezető rabbi, azaz a Mazsihisz képviselője elől az egész akciót titokban tartották. A Mazsihisz örömmel kapcsolódott volna az akcióhoz, amivel több embernek lehetett volna segíteni.

Vajon etikus-e, hogy a hozzánk írt leveleitek azonnal honlapotokon is megjelenjenek, majd megkülditek az MTI-nek? Párbeszédet nyomásgyakorlással nem lehet folytatni. Ezzel a módszerrel médiakampány szervezhető ugyan, őszinte együttműködés nehezen. Alkalmazkodva megszólítástok módjához, kénytelenek vagyunk jelen levelünket mi is feltenni honlapunkra.

Kampányotok részének tekintjük állításokat arról, hogy a TEV ma Magyarország legnagyobb zsidó civil szervezete, vagy akár a Nyugati téri, többezresnek mondott hanukai rendezvény megfogalmazását is. Ezekkel a nyilvánvaló csúsztatásokkal próbálják erőt szerezni magatoknak. A kicsiny közösségeket nem ismerő társadalommal sok mindent el lehet hitetni, de véleményünk szerint ma nem erre van szükség.

A közeli napokban zajlottak a Hóman-szoborral kapcsolatos események. A Mazsihisz hónapok óta következetesen fellép ellene. Az EMIH – miközben alig hallatta hangját – a Mazsihiszrel történő egyeztetés helyett két magyarázhatatlan dologgal jelentkezett: először Hóman-émléktábla állítására tették javaslatot a szobor helyett, majd mikor már látszott, hogy a Mazsihisz aktivitása eredményes, megpróbáltatkoz néhány kemény nyilatkozattal az ügy élére állni.

Kedves Slomó!

Nem kívánunk beszélni az általános generált médiahadjárata, forrásainkat működő rendszereinkre, a zsidó közösségre költjük. Működésünket évtizedek óta valós szervezetek és valós intézmények működtetése jellemzi, széles körű társadalmi támogatottság mellett. Meggyőződésünk, hogy nem mutatni, hanem tenni kell dolgainkat.

Ha komolyan gondoljátok a párbeszédet és a feszültségek oldását, akkor az alábbi kérdések tárgyalását javasoljuk:

- A magyar zsidó közösség számára melyek a 21. századi kihívások?
- Milyen eszközökkel lehet hatékonyan közösségépítést folytatni, melyek a jó példák hazánkban és a világban a szekuláris zsidók bevonására?

- Hogyan lehet támogatni és erősíteni a kulturális, vallási identitást a zsidó közösségekben?

- Hogyan lehet a zsidó örökségvédelem témáját közelebb hozni a fiatalokhoz, és felhasználni azt közösségeink fejlesztésében?

- Melyek azok a kérdések, amelyekben a különböző zsidó szervezetek, felekezetek helyenként eltérő világnézetük ellenére egyetértenek, és ezek mentén készek az együttműködésre?

- Hogyan lehet a napjainkban növekvő mértékű Izrael-ellenességgel szemben fellépni?

Mielőtt azonban az általunk javasolt témacsoportok mentén párbeszédünket elkezdենek, van néhány fontos kérdés, amelyet az EMIH és a Mazsihisz szempontjából tisztázandónak tartunk:

- Tisztázni kellene, milyen jogon és milyen elvi megfontolások alapján birtokoljátok a Magyarországon történelmi hagyományokkal rendelkező Status Quo Ante irányzat nevét akkor, amikor közösségeket chabad gyülekezet. Status Quo Ante közösségek a Mazsihiszen belül működnek, s hagyományaink nincs köze a chabad mozgalmához.

- Tudnunk kellene, hogy lubavicsi, haszid közösségként állásfoglalásaitokban miért használjátok felváltva az „ortodox rabbinate”, illetve „charedi közösségek” megnevezéseket, hiszen mindkettővel megtevesztitek a magyar zsidó közösségeket felületesen ismerőket. Az autonóm ortodox hitközség a Mazsihiszen belül létezik, aminek nem vagytok tagjai, és charedi közösség létezéséről nincs tudomás Magyarországon.

- Meg kellene oldani a Vasvári Pál utcai zsinagóga státuszát, mert érthetetlen számunkra, miért ragaszkodik a chabad közösség „fellegvára” ahhoz, hogy a neológ Budapesti Zsidó Hitközségben belül zsinagógai körzetként működjön. Nem ismerjük motivációitokat a jelenlegi állapot fenntartásában.

- Szükségesnek tartjuk a jogtalanul elvett közösségi ingatlanok utáni járadéka vonatkozó megállapodás újratárgyalását, tekintettel arra, hogy 2011-ben elődeim csak komoly kormányzati nyomásra mondtak le annak egy részéről az EMIH javára, úgy, hogy közben az EMIH ezért semmiféle funkciót vagy kötelezettséget nem vállalt.

- Meg kellene állapodnunk abban, hogy egymás közösségeit nem zaklatjuk, nem hitegetjük, nem csábítjuk. Ha egyházaink között együttműködéseket kezdeményezünk, azt a jövőben egyeztetjük.

Kedves Slomó! A Mazsihisz célja, hogy elvek és értékek mentén kiálljon a magyarországi zsidó közösségek érdekében és cselekedjen. Ebben a munkában készek vagyunk együttműködni más vallási és civil szervezetekkel, így az EMIH-hel is. Fentiek tisztázását követően javasolom, hogy 2016-ban a levelünkben leírt témakörök mentén kezdődjék el a szakértői szintű közös munka, mindenképpen más zsidó felekezetek bevonásával.

Visszaulva korábbi, „az örökjárdék-forrásokhoz kapcsolódó feladatok maradéktalan ellátására” tett javaslatotokra, jelezzük, hogy a hozánk forduló emberek a Mazsihisz intézményeiben és rendszerében bíznak, ami felbecsülhetetlen érték számunkra, és amit nem kívánunk azzal lerombolni, hogy másra ruházzuk át bizalmukat.

Ami beszélgetéseink könyv alakban történő megjelentetését illeti, súlyos aránytévesztésnek tartom. Sem Te, sem én nem tartunk ott, hogy ezt bármi is indokolja.

Rabbi úr! Fentiek figyelembevételével készek vagyunk az együttműködésre, mindenképpen a média bevonása nélkül!

Az államtitkár amerikai zsidó intézményeket tájékoztató

Az Egyesült Államok nyugati partvidékének befolyásos zsidó intézményeinek és szervezeteinek vezetőivel, valamint a helyi magyarság képviselőivel találkozott az elmúlt napokban Los Angelesben Takács Szabolcs, a Miniszterelnökség európai uniós ügyekért felelős államtitkára, a Nemzetközi Holokauszt Emlékezeti Szövetség (IHRA) soros elnöke.

Az államtitkár telefonon elmondta, hogy a Bais Naftoli ortodox zsidó kongregáció, a Steven Spielberg által létrehozott Soá Alapítvány, az Amerikai Zsidó Egyetem és a Los Angeles-i Holokauszt múzeum vezetőivel folytatott megbeszélést.

Tárgyalópartnereit tájékoztatta a magyar kormány az antiszemitizmus elleni küzdelemben és a magyarországi holokausztoktatásban játszott szerepéről. Külön részletezte a jövő márciusig, egy éven át betöltött magyar IHRA-elnökség tevékenységét, amelyet amerikai részről sikeresnek értékeltek. A megbeszéléseken az államtitkár beszámolója szerint egyeztettek azokról a kihívásokról, amelyek a nyugati, a zsidó-keresztény értékvilágot érik.

Takács Szabolcs elmondta, hogy csaknem minden tárgyalópartnere messze-menőkig egyetértett a magyar kormány migrációval kapcsolatos álláspontjával. Szavai szerint nagyra értékelték, hogy Budapest nem támogatja az izraeli teljes termék címkézését. Emlékeztetett rá, hogy ez a kérdés komoly vita tárgya az Európai Unióban.

Szóba került a komoly nemzetközi elismeréseket aratott Saul fia című holokauszt-film is, amellyel kapcsolatban Takács Szabolcs felhívta a figyelmet arra, hogy az alkotás teljes egészében a magyar kormány támogatásából készült.

Az államtitkár járt a Los Angeles-i Magyar Házban, és részt vett az egyik helyi református közösség Mikulás-ünnepségén. Tájékoztatta a magyarság érdeklődő képviselőit Magyarország uniós ügyekkel kapcsolatos álláspontjáról és annak hátteréről.

Az MTI érdeklődésére Takács Szabolcs elmondta, hogy a Hóman Bálint emlékére felállítandó szobor kérdése egyedül a Los Angeles-i Holokauszt múzeum vezetőivel folytatott megbeszélésén merült fel. Mint mondta, tárgyalópartnerei sokkal inkább arra szerettek volna választ kapni, hogy a magyar kormány hogyan látja Európa és az európai zsidóság jövőjét, különösen a kontinensen végrehajtott terrorcselekmények tükrében. (MTI)

1972: palesztin kegyetlenkedés felső fokon

(MTI) Borzalmasan megkínózták túszaikat az 1972-es müncheni olimpián az izraeli sportolókra rátörő palesztin terroristák. A német hatóságok sokáig titkolták az erről készült jegyzőkönyveket, majd mégis átadták az özvegyeknek, akik csak most kezdtek el beszélni a dologról.

Évtizedek után a világ elé tárták az 1972-es müncheni olimpián meggyilkolt izraeli sportolók özvegyei, hogy a palesztin terroristák brutálisan megkínózták férjeiket – jelentette az izraeli média a The New York Times című amerikai lapban megjelentekre hivatkozva.

A kínzások során eltört csontokat találtak a meggyilkolt izraeli sportolók testében, és egyiküket, a támadás kezdetén ellenük harcba szálló Jozsef Romano súlyemelőt – megölése előtt vagy után – kilenc megkötözött izraeli sportoló szeme láttára kasztrálta is a nyolc támadó, akik a Palesztin Felszabadítási Szervezet egyik szárnyához tartoztak – közölték az özvegyek az amerikai lappal.

A német hatóságok húsz évig tagadták, hogy léteznének olyan dokumentumok, amelyek megvilágítják a sporttörténelem egyik legvéresebb tragédiájának számító terrorakció áldozatainak sorsát, de 1992-ben végül átadták az erről készített több száz oldalnyi jegyzőkönyvet és a fényképeket a bizonyítékokat akkor már két évtizede kérő özvegyeknek.

A tizenegy túsúl ejtett sportolóból ketten már az olimpiai faluban behaltak sebesüléseikbe, a többiek a félresikerült mentési kísérletben veszítették életüket egy Münchenhez közeli repülőtéren.

Az áldozatok özvegyei 1992-ben úgy döntöttek, hogy soha többé nem beszélnek erről, de Ilana Romano és Ankie Spitzer – két meggyilkolt túsú özvegye – végül megtörte a hallgatást, és a dokumentumokat és a fotókat bemutatva, ismertette a történetet a The New York Times-szal.

Az amerikai lap annyira rettene-

Takács Szabolcs

tesnek találta a fényképeket, hogy eltekintett közlésüktől. Az özvegyek azt is elmondták, hogy jövő év elején bemutatnak egy dokumentumfilmet, amely a családtagoknak a szeretteik méltó emlékéért folytatott harcáról szól.

„A terroristák mindvégig azt állították, hogy nem ölni, hanem társaik izraeli börtönökből való kiszabadításáért mentek Münchenbe. Azt hangoztatták, hogy csak a rosszul végződött reptéri mentési kísérlet miatt ölték meg a többi túsút, de ez nem igaz. Azért mentek, hogy fájdalom okozzanak, ölni mentek” – nyilatkozott Ankie Spitzer, Andre Spitzer vívóedző özvegye.

Ankie Spitzer a merénylet huszadik évfordulóján, 1992-ben, egy német televízióban bemutatott interjúban családodottságát fejezte ki, amiért semmit sem tud a férjével fogva tartása idején történekről. Ezután egy névtelen személy 80 oldalnyi rendőrségi jegyzőkönyvet küldött neki. Ezek birtokában ügyvédje útján nyomást gyakorolt a német hatóságokra, amelyek ennek hatására átadták az ügyről készített iratokat és fényképeket.

Ezután az áldozatok családtagjai beperelték a német és a bajor kormányt és München városát a biztonsági eljárások hiányosságai, valamint a mentőakció „súlyos hibái” miatt. A beadványt elutasították. A családok azóta elsősorban az áldozatokról való megemlékezésre összpontosítják erőfeszítéseiket. Idén a Nemzetközi Olimpiai Bizottság új elnökével, Thomas Bachhal megállapodás született egy új, állandó emlékmű megalkotásáról Münchenben.

A 2016-os nyári olimpiai játékokon Rio de Janeiróban főhajást terveznek az olimpiákon elhunyt összes sportoló emlékére, de a rokonok a müncheni vérengzésről szóló külön megemlékezésért lobbiznak, arra hivatkozva, hogy szeretteik nem egyszerűen meghaltak, hanem egy terrormerénylet áldozatai voltak.

Átadták a Hanukatalizátor díjakat a Bálint Házban

A Bálint Házban megtartott „Mindenki hanukája” rendezvény keretén belül adták át két kategóriában az idei Hanukatalizátor díjakat. Az elismeréseket Verő-Bán Linda és Verő Tamás rabbi, valamint a Néprajzi Múzeum Kő könyv kiállítása érdemelte ki. Az előzetes jelölések után a nyertesekről közönségszavazás döntött.

A Hanukatalizátor díjjal a Bálint Ház a közösség szolgálatát kívánja elismerni. Kimondott célunk, hogy minél többen, különösen a fiatalok, lássák: értéke van annak, ha egy szervezet vagy egyén aktívan, akár erón felül tesz a környezetében élő társaiért, tevékenyen részt vesz a közösségformálásban – mondta el a díjról Fritz Zsuzsa, a Bálint Ház igazgatója. Az eseményen a megjelente- ket Heisler András, a Mazihsiz elnöke köszöntötte.

Egyéni (katalizátorként működő, a zsidó közösségért tett egyéni teljesítmények)

A díj nyertese Verő Tamás rabbi és felesége, Verő-Bán Linda. Linda és Tamás egyénileg is nagyon sokat

tesznek a magyar zsidó közösségért. A Frankel-zsinagógában együtt egy olyan közeget teremtettek meg, ahová kortól függetlenül az emberek szívesen térnek be hétről hétre. Viszont ezzel nem ér véget a „munkájuk”. Mert számos más szervezet vagy kezdeményezés nélkülük vagy egyáltalán nem, vagy nagyon más lenne, legyen szó a Szarvasi Ifjúsági Táborról vagy a Judafest Fesztiválról, különféle Bálint házas programokról. Lelkükön viselik az emberek és a közösség sorsát, és mindig valami újjal próbálnak előállni, jó példa erre a Super Rabbi kezdeményezésük. Vagy az, hogy támogatással létrehozták a BBYO ifjúsági szervezetet Budapesten.

Verő Tamás és Verő-Bán Linda

Innováció (innovatív egyéni vagy szervezeti közösségi kezdeményezések)

A díjat a Kő könyv – Töredékek a magyar vidéki zsidóság kultúrájából kiállítás (Néprajzi Múzeum) nyerte el. A Néprajzi Múzeum olyan kiállítást tár a látogató elé, amely megkísérli előhívni azt a képet, ami a holokauszt előtti időszakból megismerhető a magyar vidéki zsidóságról. Mindezt úgy, hogy közben a megmaradó, újraéledő magyar zsidó kultúra elemeire is reflektál. Ez a kollektív – egy-egy tárgy kivételével – még soha nem szerepelt a nyilvánosság előtt.

Az utolsó terem a Tantárgy és barokchba nevet kapta. Ezt az egyedülálló „tantermet” középiskolás diákok készítették a kiállítás részeként. Hat középiskola diákja működött itt együtt, akik közösen megtervezték a koncepciót, majd együtt elrendezték a tárgyakat, elkészítették a dekorációt, és kitalálták a múzeumpedagógiai programot is.

Chanukkahoz addig kell inni, hogy Antiochus Epiphanészt összetéveszd Jüda Makkabival? (Chanukkai gyertyagyújtás Portugáliában)

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-ula.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

...és ideje van a nevetésnek

Kovácsékhoz mennek vendégségbe Tóthék. Az előszobában Tóth meglátja, hogy egy kalapács van a falra akasztva. Megkérdezi Kovácsot:

– Te, miért van a falon ez a kalapács?

– Hát, ez a mi beszélő óránk.

– Hogyan működik? – kérdi Tóth.

Kovács odamegy a falhoz, leveszi a kalapácsot, és rávág a falra. Egyszer csak megszólal egy dühös hang a másik oldalról:

– A francha! Tizenegy óra múlt öt perccel, és az embert nem hagyják aludni!

A Ferrari Forma-1-es csapata lecserélte teljes műszaki gárdáját, miután magyar használtautó-kereskedőkkel végzett tesztek. A magyar kereskedők csapata 4 másodperc alatt lecserélte a kerekeket, sőt ennyi idő alatt megbuherálta a váltót, visszapörgette a kilométerórát, és az egész autót eladta a McLaren-csapatnak.

Németországban egy öreg mamóka ül a buszon. Leül vele szembe egy amerikai tengerészgyalogos, aki rágózik. Két megálló után megszólal a néni:

– Biztos nagyon szép történeteket mesél, fiacskám, de egyrészt nem értek angolul, másrészt meg tök sikert vagyok.

A Hunyadiban 70-kedtünk

1945. november 15-én jelent meg az Új Élet első száma... 70 esztendeje. A Hunyadi téri Generációk Klubja nem feledkezett meg az évfordulóról, hogyan is tehetne volna, hiszen a közel két évtizede odajárók szülei épp az újság hasábjain keresték elhurcolt hozzátartozóikat, majd szintén a lapból értesülhettek olyan dolgokról, melyeket más forrásból nem tudhattak volna meg.

Meghívtuk tehát Kardos Péter zuglói főrabbit, az Új Élet főszerkesztőjét, s beszélgetőpartnereként Spánn Gábort. Nem kellett különleges „rászervezés” ahhoz, hogy a közösségi terem megteljen olvasókkal, tisztelőkkel, az újság kortárs szerzőivel, barátokkal, jó ismerősökkel. Kardos Péter a végén elmondta, amit egyébként már sok itt fellépő közéleti személyiség és művész is érzett: egészen különleges hangulata van ennek a klubnak.

A másfél órás előadás során sok-sok téma felmerült... kis múltidézés elvárásról-megfelelésről, cenzúráról és „mindenképpen meg kell jelennie” esetekről... mindezt nevek nélkül, jelenségeként.

Ezzel kapcsolatban Kardos Péter megjegyezte: Elmult már az az idő, amikor nem azért kaptunk pénzt, amit megjelentettünk, hanem azért, amit nem...

Szó esett persze arról is, hogy a két előadó honnan és hová és útközben... S mindeközben milyen csalódások vagy éppen kínos helyzetek fordultak elő. Miután mindketten szórán ültek meg a humort, a rendezvény kezdetén Kardos Péter feltette a kérdést, ki tudja, mi az a zrika, és miután látta, hogy az ezt ismerők kisebbségben vannak, elmondta, hogy amikor két ember cukkolja egymást, az a zrika. Ezután megkérdezte, mi az a cukk. S miután erre sem volt sok jelentkező, ezért példával is szolgált: Nem tudom, minek jött ide a Spánn Gábor, amikor miattam már ennyien itt vannak. Ehhez persze némi adalék: a két ember fél évszázada ismeri egymást, s a megbántás-megbántódás nem létezik a barátság-szótárban.

Azért főleg a vidámság uralta a termet, kérdések alig merültek fel, ellenben a végén a két vendég nagyon nehezen tudott szabadulni az őket körülvevő, gratuláló elismerésüket kifejező emberek gyűrűjéből.

Lejegyezte teljesen elfogulatlanul:

gáljuli

A világ tíz legszebb imaháza között a szegedi zsinagóga

A szegedi Új Zsinagóga felkerült arra a listára, amely a világ tíz legszebb imaházát sorolja fel – olvasható a turizmusonline.hu oldalon. A válogatásban

egy másik magyar zsinagóga, a budapesti Dohány utcai is szerepel. A 112 éves szegedi épület Magyarország második, a világ negyedik legnagyobb imaháza. Legszebb része a kupolabelső, másik ékessége az oltárfal. Az elmúlt évtizedekben a zsinagóga – komplett felújítás híján – rohamos pusztulásnak indult. Többször beázott, a tetőszerkezet gerendái korhadnak, a kistornyok beszakadtak, a galambok a kupolákban okoztak sérüléseket. Az épület állagmegóvó felújítása idén megkezdődött, erre első körben 50 millió forintot biztosított az állam. Ez azonban mindössze ahhoz volt elég, hogy ne kelljen bezárni az épületet. A teljes rekonstrukció több mint 2 milliárd forintba kerülne. A kormány eddig ennek az összegnek kevesebb mint a felével, 950 millióval támogatta a munkákat.

Szeged TV

Megmondóemberek

A szoborpartiak logikájával akár Adolf Hitler is kaphatna (nálunk) közteri szobrot, festőművészi munkája elismeréseképpen.

Csernus Károly olvasó (Népszava)

Csak ott lehet szabadon tiltakozni Hóman szobra ellen, ahol szabadon lehet kezdeményezni is ilyen. Ez a szabadság!

Révész Sándor újságíró